

Kurumlar Vergisi Mükellefiyeti hk.

Belge türü	Özelge
Kanun	KURUMLAR VERGİSİ KANUNU
Özelge no	85550353-125[2014-1]-10
Tarih	15.06.2015

T.C.

RİZE VALİLİĞİ

Defterdarlık Gelir Müdürlüğü

Sayı : 85550353-125[2014-1]-10

15/06/2015

Konu : Kurumlar Vergisi Mükellefiyeti

İlgide kayıtlı özelge talep formunuzda, kooperatifinizin üst birlik üyesi olduğu, ortak dışı satış yapmayıp kar dağıtmadığı belirtilerek, kurumlar ve damga vergisi yönünden mükellefiyet durumunuz ile fatura basımı halinde ne yapılması gerektiği hususunda bilgi istenmektedir.

I- KURUMLAR VERGİSİ YÖNÜNDEN:

5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 2 nci maddesinin ikinci fıkrasında kooperatifler kurumlar vergisi mükellefleri arasında sayılmış, 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (k) bendinde ise, tüketim ve taşımacılık kooperatifleri hariç olmak üzere, ana sözleşmelerinde sermaye üzerinden kazanç dağıtılmaması, yönetim kurulu başkan ve üyelerine kazanç üzerinden pay verilmemesi, yedek akçelerin ortaklara dağıtılmaması ve sadece ortaklarla iş görülmesine ilişkin hükümler bulunup, bu hükümlere fiilen uyan kooperatiflerin kurumlar vergisinden muaf olduğu hükme bağlanmıştır.

1 seri no.lu Kurumlar Vergisi Genel Tebliğinin "4.13. Kooperatifler" başlıklı bölümünde muafiyet şartları detaylı olarak açıklanmış, takip eden bölümlerde ise ortak dışı işlemler kooperatif türlerine göre ayrıntılı olarak örneklendirilmiş olup "4.13.1.4. Sadece ortaklarla iş görülmesi" başlıklı bölümünde de;

"Kooperatifler ortaklarının belirli ekonomik çıkarlarının ve özellikle meslek ve geçimlerine ait ihtiyaçlarının sağlanıp korunmasını amaçladıkları için faaliyetin normal olarak sadece ortaklarla sınırlı olması gerekmektedir. Bu nedenle, bir kooperatifin kurumlar vergisi muafiyetinden yararlanabilmesi için ana sözleşmesinde sadece ortaklarla iş görülmesine ilişkin hüküm bulunması ve fiilen de bu hükme uyulması gerekmektedir.

Ortak dışı işlemler, sadece ortak olmayanlarla yapılan işlemleri değil, ortaklarla kooperatif ana sözleşmesinde yer almayan konularda yapılan işlemleri de kapsamaktadır."

açıklamasına yer verilmiştir.

Kooperatifçe yapılan bir işlemin ortak içi işlem olarak dikkate alınabilmesi için; işlem, faaliyet amacına, diğer bir ifadeyle, kooperatifin ana sözleşmesinde belirtilen uğraşı konusuna dahil olmalıdır ve faaliyet amacına dahil olan işin münhasıran kooperatif ortağıyla yapılması gerekmektedir.

Ayrıca anılan Tebliğin, "4.13.1.4.1. Üretim kooperatiflerinde ortak dışı işlemler" başlıklı alt bölümünde de, üretim kooperatiflerinin, ortaklarından aldığı ürünleri, niteliğinde herhangi bir değişiklik yapmadan üçüncü kişilere satmalarının ortak dışı işlem sayılmadığı, ortaklardan alınan ürünlerin bir takım işlemlerden geçirildikten sonra niteliği değiştirilmiş olarak üçüncü kişilere satılmasının ise ortak dışı işlem sayılacağı açıklamalarına yer verilmiştir.

Bununla beraber, kooperatiflerin kurumlar vergisi muafiyetinden yararlanmaları hususunda Kurumlar Vergisi Kanununda üst birliğe üye olma şartı bulunmamaktadır.

Buna göre, kooperatifinizin Kurumlar Vergisi Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (k) bendinde belirtilen şartlar ile konuya ilişkin açıklamaların yer aldığı 1 seri no.lu Kurumlar Vergisi Genel Tebliğinde belirtilen şartları taşıması halinde, üst birliğe üye olup olmadığına bakılmaksızın kurumlar vergisi muafiyetinden yararlanmanız mümkün bulunmaktadır.

II- VERGİ USUL KANUNU YÖNÜNDEN:

213 sayılı Vergi Usul Kanununun 227 nci maddesinin birinci fıkrasında; *"Bu Kanunda aksine hüküm olmadıkça bu Kanuna göre tutulan ve üçüncü şahıslarla olan münasebet ve muamelelere ait olan kayıtların tevsiki mecburidir."*, 229 uncu maddesinde; *"Fatura, satılan emtia veya yapılan iş karşılığında müşterinin borçlandığı meblağı göstermek üzere emtiayı satan veya işi yapan tüccar tarafından müşteriye verilen ticari vesikadır."* hükmüne yer verilmiştir.

206 sıra numaralı Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğinin (A) bölümünde ise;

- Fatura veya perakende satış fişi kullanan, kurumlar vergisinden muaf kurumların bu belgeleri anlaşmalı matbaalarda bastırarak veya noterlere onaylatarak kullanacakları,

- Kurumlar vergisinden muaf kurumların belgelerini basacak matbaa işletmecilerinin, söz konusu belgelerde vergi kimlik numarasının altına parantez içinde matbaa baskısı ile "Kurumlar Vergisinden Muaftır." şerhini koyacakları, noterlere onaylattırılacak bu tür belgelere ise söz konusu şerhin, noter onayından önce mükelleflerce kaşe ile basılacağı düzenlemesine yer verilmiştir.

Öte yandan, gelir, kurumlar veya katma değer vergisi yönünden mükellefiyeti bulunanların Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre defter tutma ve belge düzenleme zorunluluğu bulunmaktadır.

Diğer taraftan, Başkanlığımız YBS kayıtlarının tetkikinden Kooperatifinizin katma değer vergisi yönünden mükellefiyetinin bulunduğu anlaşılmıştır.

Buna göre, kurumlar vergisinden muaf olan Kooperatifinizin katma değer vergisi mükellefiyetinin bulunması nedeniyle Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre belge düzenlemesi zorunlu olduğundan "Kurumlar Vergisinden Muaftır." şerhi koymak suretiyle fatura bastırmanız mümkün bulunmaktadır.

III- DAMGA VERGİSİ KANUNU YÖNÜNDEN:

488 sayılı Damga Vergisi Kanununun 1 inci maddesinde, bu Kanuna ekli (1) sayılı tabloda yazılı kâğıtların damga vergisine tabi olduğu; 3 üncü maddesinde, damga vergisinin mükellefinin kâğıtları imza

edenler olduğu, 9 uncu maddesinde, bu Kanuna ekli (2) sayılı tabloda yazılı kağıtların damga vergisinden müstesna olduğu hükme bağlanmıştır.

Aynı Kanuna ekli (2) sayılı tablonun "V-Kurumlarla ilgili kağıtlar" başlıklı bölümünün 15 inci fıkrasında, "Tarım Satış Kooperatifleri ve Birlikleri ve Tarım Kredi Kooperatiflerinin her türlü muamelelerinde düzenlenen ve damga vergisi bunlar tarafından ödenmesi gereken kağıtlar" hükmüne yer verilerek, söz konusu kağıtlar bakımından Tarım Satış Kooperatifleri ve Birlikleri ile Tarım Kredi Kooperatiflerine damga vergisi muafiyeti sağlanmış, tarım kalkınma kooperatifleri için muafiyet öngörülmemiştir.

Diğer taraftan, 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun "Muafıklar" başlıklı 93 üncü maddesinin 1 inci fıkrasının (b) bendinde de, kooperatifler, kooperatif birlikleri, kooperatif merkez birlikleri ve Türkiye Milli Kooperatifler Birliği'nin her nevi defterlerin ve ana sözleşmelerin tasdiki ve açılış tasdiklerinde sayfalarının mühürlenmesinin her nevi harçtan ve damga vergisinden muaf olacağı; aynı fıkranın (e) bendinde ise, 13 üncü madde gereğince verilecek bildirinin damga vergisine, diğer harç ve resimlere tabi olmayacağı hükümleri yer almaktadır.

Yukarıda yapılan açıklamalar çerçevesinde, 1163 sayılı Kanuna tabi tarımsal amaçlı kooperatifler arasında yer alan tarımsal kalkınma kooperatiflerine bu Kanunda tanınan muafiyet, defter ve ana sözleşmeleri ile açılış tasdikleri ile ortaklıktan ayrılma bildirimine; 488 sayılı Damga Vergisi Kanununda yer alan hüküm ise sadece Tarım Satış Kooperatifleri ile Birlikleri ve Tarım Kredi Kooperatiflerinin muafiyetine ilişkin bulunmakta olup, tarımsal kalkınma kooperatiflerine tanınan genel bir muafiyet ya da istisna hükmü bulunmamaktadır.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

(*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(***) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 18.09.2026